

ש"י עגנון בעתונות העברית באמריקה

(ביבליוגרפיה)

מאת א. ר. מלאכי

„עגונות“ נזכר בידיעה באחד העתונים האידיים באמריקה על „העומר“, אולם מוניטין יצאו לו לש"י עגנון בין העברים באמריקה בספורו „והיה העקוב למישור“. הספור נדפס בהמשכים ב„הפועל הצעיר“ שאגודת „אחיעבר“ בניו-יורק היתה מפיצה אותו ולעתון היו חותמים גם בחוגים ציוניים. את הספור „והיה העקוב למישור“ הוציא ברנר במיוחד, וגם אותו הפיצה אגודת „אחיעבר“, והספור גם נמכר בבתי מסחר ספרים. את הסיפור קראו בהתעניינות ובמתיחות, ודנו עליו באסיפות, מתוכחים ומתפלמסים על דרך כתיבת הסופר הצעיר וסגנונו. ביחוד עורר הסיפור וסגנון המחבר ענין בחוגים הספרותיים בניו-יורק אחרי שפ' לחובר פירסם ב„הצפירה“ פליטון בקורתו על „והיה העקוב למישור“.

שמו של עגנון היה, עוד לפני מלחמת עולם א', פחות או יותר, ידוע לעבריים באמריקה. כמדומה שאב. גולדברג הזכיר אותו באחד ממאמריו באידית, אבל במאמרו „העניה היא שפתנו?“, שנדפס בקובץ „תחית לשון“ שיצא בשנת תרע"ג, לא הזכיר אותו. במאמרו זה ניסה גולדברג להוכיח בהתלהבות רבה שהשפה העברית איננה ענייה ודלת-מונחים ומושגים כ"איים עשירה במלים ובמבטאים, בדימויים פיוטיים ומונחים מדעיים — לשון חיה וטבעית. ובמאמרו זה סקר את רוב הסופרים בעלי-הסגנון ואמני-הסגנון, מיל"ג עד האחרונים שבאחרונים.

דברי-ביקורת ראשונים על עגנון בעתונות העברית באמריקה כתב שמעון גינצבורג. ברשימתו על „בינתים“, הקובץ שיהושע פלדמאן (ר' בנימין) הוציא בשנת תרע"ג ביפו, שפירסם בחוברת השניה של „התורן“ (תמוז, תרע"ג), נגע גינצבורג בסיפורו של עגנון „לילות“, שנדפס באותו קובץ, וכתוב בסגנון לירידיקונטי. בחדא-מחאת כלל גינצבורג את ש. בן-ציון ואת עגנון, והוציא את משפטו: „אל ככב“ של ש. בן-ציון, מעין שירה בפרוזה, לקוייה כרוב יצירותיו של האמן הזה, ברגשות יתירה, וחץ מזה ש. בן-ציון שייך לאותו סוג של סופרים, שהולכים ונעשים „חללי לשון“... היצירה הלשונית אמנם

חשובה גם היא, ושי. בן-ציון הוא יוצר אמן שמועטים דוגמתו במקצוע זה. ובעקבותיו של ש. בן-ציון הולך, כנראה, אף ש"י עגנון. מה לו לבעל-הכשרון הצעיר הזה ולצרה דמתקריא "סטיליזאציה?" הסגנון של יצירתו "לילות" מסולסל כל צרכו, ושם הגבורה יוכיח: סלסבילה, — אבל לב הקורא נשאר, לאחר שיצא בשלום, קר ככפור..."

הערכה על עגנון כאמן-הסגנון נתן שמעון גינצבורג בבקורת שכתב ב"מקלט" (כרך ב', ספר ו') על סיפורו "אגדת הסופר" שנדפס במאסף "ערכים" שערך לחובר וסיפורו "הכנסת כלה" שנדפס באותו כרך "מקלט". וב"מקלט" (כרך ה') נדפס בשני המשכים מאמר-בקורת מפורט על "הנדח" של עגנון שנדפס ב"התקופה". שם המאמר "אור הנערב", ומחברו — מ. א. ז'אק, פובליציסטן הוגה, מבקר ומסאי רב-כשרון, מקבוצת "שחרית" האודיסאית ומקורב לביאליק, ומאמרו הוא מן המשובחים שנכתב על עגנון.

ב"מקלט" גם נדפסו שלושת סיפוריו הקלאסיים של עגנון: "הכנסת כלה", "מעשה ר' גדיאל התינוק" ו"עובדיה בעל מום". הרי שימש הירחון כבד-המשקל שהופיע באמריקה בעריכת י. ד. ברקוביץ אכסניה לעגנון. עגנון גם השתתף ב"הדואר" בשנים הראשונות לקיומו. אמנם באופן עראי ואקראי, אבל רשאי "הדואר" להתגאות שהסיפור "חופת דודים" ראה אור גם בגליונותיו. כמה מיצירות עגנון שנדפסו בעתונות שלנו ונרשמו בביבליוגרפיה זו לא נכתבו במיוחד לשם העתון, כי אם חזרו ונדפסו מעתוני ארץ ישראל וישראל, ועל-פירוב ניתנו לרגל איזו הזדמנות (חגיגות יובל של עגנון ומתן-הפרסים לו בישראל ופרס-נובל), וזכות העתונים בזה שבאלו הזדמנויות נתנו לקוראים הזדמנות להכיר את יצירות הסופר הגדול.

גם החומר הספרותי על עגנון בעתונות העברית באמריקה אינו עשיר ביותר. אבל בפרק "הספרות על עגנון" בביבליוגרפיה זו, רשומים כמה מאמרים בעל-עצמם, הן שנכתבו בידי סופרי אמריקה או סופרי ישראל, והם מוסיפים משקל לספרות-עגנון בכלל. יש להדגיש שרוב המאמרים על עגנון בעתונות העברית שלנו כאן ונרשמו בביבליוגרפיה זו, כתובים לרגל מתן פרס נובל לעגנון ובקורו באמריקה. אני רוצה גם להעיר שאחרי שמעון גינצבורג המשורר והמבקר היה מנחם ריבולוב המבקר והמשורר, הסופר העברי השני לדון ביצירות עגנון. בשנת 1921 כתב ב"התורן" של בריינין על "הנסתרות והנגלות" של עגנון שנדפס ב"התקופה" כרך י' ובשנת תרצ"ג הדפיס מסה יפה על עגנון ב"מסד" של הלל בבלי. ובביבליוגרפיה, להלן, רשומים עוד דברים של ריבולוב על עגנון. ייחסו אל עגנון בכלל היה בהערצה ובהאבה. תרומה חשובה לספרות-עגנון היא מסתו של שמעון האלקין שנכנסה בספרו "עראי וקבע" (ניו-יורק, תש"ב). הביבליוגרפיה "ש"י עגנון בעתונות העברית באמריקה" משלימה במקצת את הביבליוגרפיה הכללית של עגנון*.) עלה בדעתי לחבר ביבליוגרפיה זו בעת

* בביבליוגרפיה זו יש לרשום גם את "קובץ ספורים" של עגנון, בסידרת "ספרי מופת לבתי מדרש", הוצאת קרן ישראל מ"ץ בניו-יורק. נדפס בירושלים בבית-דפוס "הוצאת ארץ-ישראל", ע' 226, [מכלל: מחמת המציק, והיה העקיב למישור, מעשה העו, אור תורה,

שזכינו לביקורו של עגנון בארצות הברית, כשם שחברתי את הביבליוגרפיות "טשרניחובסקי בעתונות העברית באמריקה", "שניאור בעתונות העברית באמריקה" ו"סוקולוב בעתונות העברית באמריקה". ועוד לפני עוזב עגנון את ניו-יורק כבר היתה הביבליוגרפיה מוכנה לדפוס — שי קטן לש"י הגדול והנערץ ממני ומכמה קוראים ותיקים שהשתוקקו לקבל את פניו, ללחוץ את ידיו, לברכו ולהודות לו על הטובה הרבה שהשפיע עליהם, אבל לא ניתנה להם ההזדמנות לכך.

א. יצירות עגנון

- מוסף לקורא הצעיר" שנה ה', גליון א' (י' בחשוון, תש"ח).
 [דברייפתיחה של המערכת: "מדברי הסיום של המספר העברי הגדול, ש. י. עגנון, אשר השמיץ במסכת יובל הששים ביום כ"א באב, תש"ח, בספריית שוקן, ירושלים].
 11. דבר על שלמה שוקן (במלאת לו 70 שנה) — "הדואר" שנה כ"ז גליון ו' (י' טבת, תש"ח).
 12. ג'ושן וגאולה — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ד', גליון י' (כ"ב באדר ב', תש"ח).
 13. גלוי אליהו (ספור) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ד', גליון י"א (ז' בניסן, תש"ח).
 14. היהודי והגזולן (בדיחה עממית בחרוזים) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ו', גליון ה' (ב' בשבט, תש"י).
 15. המנין (ספור) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ז', גליון ו' (י"ז באדר א', תש"א).
 16. בשבחה של אכסניה — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ח', גליון ג' (י"ג בטבת, תש"ב).
 [אגדה עממית — קיצור נאומו של עגנון בטקס קבלת פרס ביאליק בעד ספרו "אורח נטה ללון"].
 17. ספור נאה מסודר תפילי — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ט"ו גליון ו' (י"ב באדר, תש"ג).
 18. מעשה בתינוק אחד מירושלים — שם, באותו גליון.

1. הכנסת כלה — גפלאות החסיד ר' יודיל מבראד וג' בנותיו הצנועות ופרשת גדולת אח"כ יושבי מדינת הקיר"ה — "מקלט" כרך ב', ספר רביעי, חמישי, ששי טבת-אדר, תר"ף, עמודים 75-85, 259-276, 401-416.
 2. מעשה ר' גדיאל התינוק — "מקלט" כרך ד', ספר י"ב (אלול, תר"ף), עמודים 406-409.
 3. עובדיה בעל מום — "מקלט" כרך ה', ספר ט"ו (כסלו, תרפ"א), עמודים 386-409.
 4. חופת זודים — "הדואר" שנה ב', גליונות 186, 187, 188, 189 (ט"ו, ט"ז, י"ז, י"ח בסיון, תרפ"ב).
 5. חות דעת — "הדואר" שנה י"ג, גליון י"ב (י' בשבט, תרצ"ד).
 6. עבודה (ספור) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה א', גליון י"ג (ט"ו באלול, תש"ה).
 7. עין תחת עין (ספור) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ב', גליון א' (ד' בכסלו, תש"ו).
 8. חג השבועות בבית חלוצים (ספור) — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ב', גליון י"ג (א' בסיון תש"ו).
 9. על מ. אוטישקין [נאומו בטקס קבלת פרס אוטישקין בעד ספרו "תמול שלשום"] — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ג' גליון א' (ו' בחשוון, תש"ז).
 10. ש. י. עגנון מספר: א. מעשה בבעל שם טוב; ב. ירושלים באש חבנה — "הדואר"

מעשה המשולח מאה"ק, אגדת הסופר, ש"ס של בית זקני, השנים הטובות, עגונות, בלבב ימים. אני מציינ גם את האקדשות של סופרי אמריקה לעגנון: הפואימה "ירושלים" לישראל אפרת, שנדפסה ב"הדואר" שנה כ"ז גליון ד' (כ"ב כסלו תש"ח; יצאה גם בתדפיס), והספרון "בן תמורה", מאת נחמיה שמואל ליבוביטש. ירושלים תרפ"ט (דפוס ארץ ישראל). "נדפס עשרים וחמשה אכסמפלרים" — "שי לש"י עגנון".

פ. לחובר, גם על הסיפור "אגדת הסופר" של עגנון שנדפס במאסף זה ועל כשרונו וסגנונו האמנותי של עגנון בכלל, וגם על הסיפור "הכנסת כלה" שנדפס באותו כרך של "מקלט".

28. גליל י. : משוט בעתונות הישראלית — "הדואר" שנה מ"ו, גליון כ"א (י"ט באדר ב', תשכ"ז).

[בסקירה זו, רשימה, סופרים ערבים בבית עגנון].

29. האלקין ש. : ש. י. עגנון — "עראי וקבע" (ניוירורק, תש"ב), עמודים 139-146.

30. ה. ר. : [שורות פתיחה לפרקים מ"תמול שלשום" במדור "מפרי ספר" — "גיב" כרך ח, גליון ד"ה (ניסן, תש"ו)].

31. זאק מ. א. : אור הנערב — "מקלט" כרך ה, ספר י"ג, י"ד (תשרי, חשוון, תרפ"א), עמודים 138-133, 297-305.

[בקורת על הסיפור "הנדה" של עגנון, שנדפס ב"התקופה" ספר ד].

32. זיידמאן הלל : ש"י עגנון בנוף מולדתו (זכרונות על פגישות עם הסופר בעירו) — "הדואר" שנה מ"ו, גליון ל' (ט"ו בסיון, תשכ"ז).

33. זילברשג יצחק : שלוש תרומות של עגנון — "הדואר" שנה מ"ו, גליון א' (כ"א במר, חשוון, תשכ"ז).

34. זמורה ישראל : ש"י עגנון — "בצרון" שנה כ"ח, כרך ג"ה (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 71-73.

35. ח. א. (חיים אברמוביץ) : על סיפור פשוט [רצנויה] — "גיב" כרך ב', גליון ג' (אדר א', תרצ"ח).

36. חבצלת מאיר : עגנון בין שני עולמות — "גיר" (תשכ"ז).

37. יעריה (א. ז. ביישי) : פרס-ביאליק תשי"א — "הדואר" שנה ל', גליון י' (כ"ז טבת, תשי"א).

[על מתן פרס ביאליק לעגנון בעד ספרו "אורח נטה ללון", הנמקת חבר השופטים למענק הפרס, ודברי התודה של עגנון].

38. ירדני גליה : שעה אחת עם ש. י. עגנון — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ט"ו, גליון ט' (כ"ט בטבת תשי"ט).

19. עם לבי — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ט"ו, גליון ט' (כ"ט בטבת, תשי"ט).

20. ש. י. עגנון ואיש הקיבוץ [חליפת-מכתבים בין דוד גוימאן וש"י עגנון, מכתבו של עגנון נכתב בל"ג בעומר תשי"ח, ויאמר בו : "היום ל"ג בעומר. ביום זה, לפני חמישים שנה, זכיתי ובאתי לארץ-ישראל. הרבה צרות ועזות ראיתי, אבל כדאיות הן — הצרות בשביל ישיבת ארץ-ישראל ובשביל שזכיתי וראיתי קצת בבניינה. כשעליתי לארץ רובה ככולה חריבה היתה ודי ריחם על ארצו ונתן ביד בניו לבנותה. יהי רצון שיהיה בניינה כרצוננו] — "הדואר" שנה ל"ח, גליון א' (כ"ד חשוון, תשי"ט).

21. אותיות וסופרים (דברים שנאמרו בשעת טכס הענקת הפרס של ישראל ובלהה גיומן מניוירורק, באוניברסיטה העברית) — "הדואר" שנה מ"ב, גליון ל"ד (ה' אב, תשכ"ג).

22. עם קבלת פרס נובל — "בצרון" שנה כ"ח, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 68-70.

[נאומו של עגנון בטקס הענקת פרס נובל].

23. מסובין (ספור לפסח) — "למשפחה" שנה ה', גליון ד' (ניסן, תשכ"ז).

ב. הספרות על עגנון

24. אברמסקי י. ד. : עגנון והזו — "הדואר" שנה כ"ה, גליון ד' (כ"ה כסלו, תש"ו).

25. איר (א. ר. מלאכי) : דוקטור ש"י עגנון [מאמר ראשי לרגל מתן תואר ד"ר לספרות העברית לש"י עגנון מטעם בית המדרש לרבנים בניוירורק] — "הדואר" שנה ט"ו, גליון ל' (כ"ט בסיון, תרצ"ו).

26. ג'ניצבורג (ש. מעוון) : לפני ארון הספרים — "התורן" שנה א', חוברת ב' (תמוז, תרע"ג), עמודים 84-88.

[ברשימת בקורת על "בינתים", הוצאת יהושע פלדמאן [ר' בנימין], שורות אחדות על "לילות" של עגנון במאסף זה].

27. ג'ניצבורג (ש. מעוון) : ערכים — "מקלט" כרך ב', ספר ו' (אדר, תר"ף).

[בבקורת על "ערכים" קובץ א', בעריכת

חוץ מזה הדפיס כמה סיפורים גדולים מן ההוואי היהודי, הלמדוני-חסידי, בארץ מוצאו, המוסיפים אבני חן בכתרו של ש. י. עגנון כמספר הדור".

51. עזאי פ.: בספרות העברית תשי"א — "הדואר" שנה ל', גליון ל"ח (כ' אלול, תשי"א).

[בסקירה זו, סעיף על "סמוך ונראה" של עגנון].

52. עזאי פ.: הספרות העברית במדינת ישראל בשנת תשכ"ב — "הדואר" שנה מ"א, גליון ל"ח (כ"ב אלול, תשכ"ב).

[בסקירה זו, סעיפים על כתבי עגנון שהופיעו באותה שנה].

53. עמיחי יהודה: הרהורים בשבעה סעיפים על עגנון — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 91-93.

54. פדרבוש שמעון: שיי עגנון בעל העטור — "הדואר" שנה מ"ו, גליון י' (כ"ד בטבת, תשכ"ז).

55. פייגין שמואל י. ד"ר: ארבעה שזכו [למתן תואר ד"ר לספרות העברית לשיי עגנון מטעם בית מדרש לרבנים בניו-יורק] — "הדואר" שנה ט"ו, גליון ל' (כ"ט בסיון, תרצ"ו).

56. פינק יוסף: בסוד ישרים (רשימה ספרותית) — "הדואר" שנה ב', גליונות 152, 153 (ג', ד' באייר, תרפ"ב).

[רצנויה על "ספורי מעשיות בסוד ישרים" (עגונות, אגדת הסופר, מעלות ומורדות, חוטב עצים), הוצאת "יודישער פארלאג" בברלין].

57. פרידמאן טוביה: נגלה ונסתר ביצירתו של עגנון — "הדואר" שנה מ"ה, גליון מ' (ט"ו במרחשון, תשכ"ז).

58. פרייל גבריאל: משהו על יסודות וניגודים בסיפורי עגנון — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 94-97.

59. פרסקי דניאל: בספרותנו העברית — "הדואר" שנה ב', גליון 32 (ה' בשבט, תרפ"ב).

[בסקירה זו, גם על הוצאת ספורי עגנון: "והיה העקוב למישור", "גבעת החולי", "בסוד

39. לבנבך יעקב: מן אל זן — "הדואר" שנה מ"ו, גליון ה' (י"ט בכסלו, תשכ"ז). [רשימה "על השי לשי ולוק"ש"].

40. לזר אשר: צרור זכרונות על שיי עגנון — "הדואר" שנה מ"ה, גליון מ' (ט"ו במרחשון, תשכ"ז).

41. ל(ר) (ר) חיים: ש. י. עגנון — חתן פרס גובל — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת א' (תשרי-חשוון, תשכ"ז), עמודים ג'1-42. ל"ף חיים: פגישה עם שיי עגנון — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 103, 97-99.

43. ל"ף ח.: שמואל יוסף עגנון — חייו ויצירתו — "הדואר" — מוסף לקורא הצעיר" שנה ט', גליון ו' (י"ב באדר, תשי"ג).

44. מירסקי שמואל ק. הרב: שיי עגנון לאור ספרו האחרון ["אורח נטה ללון"] — "הדואר" שנה כ', גליון ו' (ו' בכסלו, תשי"א).

45. מלאכי א. ר.: ראשיתו של עגנון (פרקים מעבודה) — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 74-79.

46. סביב אהרן: באוהל ביתו של שיי עגנון — "הדואר" שנה מ"ו, גליון כ"ו (ט"ו באייר, תשכ"ז).

47. סביב אהרן: הנהיה לשלמות בתקופה חסרת שלמות (על "אורח נטה ללון" לשיי עגנון) — "הדואר" שנה מ"ו, גליון ל"ח (כ"ט באלול, תשכ"א).

48. סווט גרשון: עם ש. י. עגנון — "הדואר" שנה ל"ו, גליון כ"ו (י"ט אייר, תשי"ח).

49. טילבר דניאל י. ד"ר: שיי עגנון בין ישן לחוש — "בצרון" שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז), עמודים 89-90.

50. עזאי פ. [פינחס לאנדר]: הספרות העברית בשנת תשי"ך — "הדואר" שנה מ', גליון ג' (כ"ח חשוון, תשכ"א).

[בפרק "הסיפור העברי החדש" בסקירה זו, נאמר על עגנון: "ש. י. עגנון, הסופר הישיר, ידיו מלאות עבודה. השנה הוציא ספר על מעמד הר סיני, לקט נפלא של דברי קדמונים ואחרונים הקשורים בנושא זה. ולא מעט כוח סיפורי שיקע בו בניסוח ובצירופים.

70. רמגל ינץ : פסיפס ישראלי — „בצרון“ שנה כ"ח, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלרסבת, תשכ"ז).

[בסקירה זו (עמוד 123), פרק „ש"י עגנון בשטוקהולם“ — דברי עגנון לישעיהו בן פורת, „שליחו המיוחד של ידיעות אחרונות לשטוקהולם ערב מתן פרס נובל“ לעגנון].

71. שארפסטיין צבי פרוף : רש"י עגנון חזר לשבוש וראה אותה בחורבנה — „הדואר“ שנה י"ט, גליון מ' (ערב ר"ה תש"א).

72. שארפסטיין צבי ד"ר : חזר החוטר ונפל על גזעו [על הסיפור „תמול שלשום“ של ש"י עגנון] — „הדואר“ שנה כ"ט, גליון כ"א (י"ג בניסן, תש"י).

73. שארפסטיין צבי : והחזיקו שבע גשים... — „הדואר“ שנה ל', גליון ל"ח (כ' אלול תשי"א).

[על „שני רעיונות עיקריים בהשבעות אמוגים“ של עגנון].

74. ש(ארפסטיין) צ(בי) : פרס נובל לשיי עגנון — „הדואר“ שנה מ"ה, גליון מ' (ט"ו במרחשון, תשכ"ז).

75. שארפסטיין צבי : במערכות החיים — „הדואר“ שנה מ"ה, גליון ו' (כ"ו בכסלו, תשכ"ז).

[רשימה „סיפור פשוט“ לשיי עגנון].

76. שמואלי אפרים ד"ר : סיפור עגנוני למופת (האם סיפור „תהילה“ קושר כתרים למסורת?) — „בצרון“ שנה כ"ח, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלרסבת, תשכ"ז), עמודים 93, 80-85.

77. תשבי א. (אהרן דוד מארקטון) : מקלט — „לוח אחיעזר“ קובץ שני (תרפ"א). [בבקורת על „מקלט“ כרכים אב, סעיף (בעמוד 147) על „הכנסת כלה“ של עגנון].

78. *** : לשיי עגנון — ברכת שלום ואמת — „הדואר“ שנה מ"ו, גליון כ"ו (ט' באייר, תשכ"ז).

79. * : נשף ש. י. עגנון — „הדואר“ שנה כ"ט, גליון כ"ב (ב' ניסן, תש"ט).

[תמצית נאומו ד"ר ישראל אפרת, מנחם ריבולוב ואהרן צייטלין בנשף יובל הששים של עגנון שערכה ההסתדרות העברית בכ"ה באדר תש"ט באולם „גירסקול“ בניוירוק].

ישרים“ ומחמת המציק“ על ידי „יודישער פארלאג“ בברלין].

60. צייטלין אהרן : קלסתרן של עגנון (דברים שנאמרו בנשף היובל לכבוד ש"י עגנון מטעם ההסתדרות העברית באמריקה) — „הדואר“ שנה כ"ח, גליון כ"ג (ניסן, תש"ט).

61. צייטלין אהרן : על אמנותו של עגנון — „הדואר“ שנה מ"ה, גליון מ' (ט"ו במרחשון, תשכ"ז).

61א. קבוקוב יעקב : ש"י עגנון (לקבלתו פרס ביאליק) — „גיר“ (תרצ"ו), עמודים 54-55.

62. קבוקוב יעקב : עגנון בספרות האנגלית (ליובלו החמישים) — „גיב“ כרך ג', גליון ו' (ניסן, תרצ"ט), ע' 8-10.

63. קבוקוב יעקב : המתח שבסיפורי עגנון — „בצרון“ שנה כ"ה, כרך ג"ה, חוברת ב' (כסלרסבת, תשכ"ז), עמודים 86-88.

64. קשת יסורון : לשיי עגנון (שיר) — „הדואר“ שנה מ"ו, גליון ג' (ה' בכסלו, תשכ"ז).

[בהערה בשולי השיר : „שיר זה נכתב ליובל החמישים של ש"י עגנון ונתפרסם ב„דבר“ בשנת תרצ"ח — י. ק.“]

65. ריבולוב מנחם : רשימות ביבליוגרפיות — „החורן“ שנה ח', חוברת 4 (ספטמבר, 1921).

[בבקורת על הספרות היפה בהתקופה, ספר י', סעיפים (בעמודים 53-54), על „הגסתרות והגלות“ של עגנון, שנדפס באותו כרך].

66. ריבולוב מנחם : ש. י. עגנון — „מסד“ ספר א' (תרצ"ג), עמודים 102-118.

67. ריבולוב מ. : שמואל יוסף עגנון — „הדואר“ שנה כ"ט, גליון כ"א (כ"ד אדר, תש"ט).

68. ריבולוב מנחם : על גביבה ספרותית משונה — „הדואר“ שנה ל', גליון י"ז (י"ז אדר א', תשי"א).

[על גבנת פסוקים ומשפטים ממאמרו על עגנון של סופר אחד במאמר ב„גזית“].

69. ריבולוב מנחם : גבורי ספוריו של ש. י. עגנון — „הדואר“ — מוסף לקורא הצעיר“ שנה ט', גליון ו' (י"ב באדר, תשי"ג).

* : פרס גובל לשני סופרים יהודים [ש"י
עגנון וגלי זקש ; ביוגרפיה קצרה של עגנון
ולקט מספוריו] — שם, באותו גליון.
84. * : ידיעות — „בצרון” שנה כ"ח, כרך
ג"ה, חוברת ב' (כסלו-טבת, תשכ"ז).
[במדור זה עמוד 125, על „תערוכת עגנון
ביו"א"].
85. * : נשף עגנון באוניברסיטת ניו-יורק
— „הדואר” שנה מ"ו, גליון ו' (כ"ו בכסלו,
תשכ"ז).
86. * : נשפי עגנון באוניברסיטת רוטגרס
— „הדואר” שנה מ"ו, גליון י"ג (כ"ג
בשבט, תשכ"ז).

80. * : פרס ישראל ובלהה ניומן ינתן
השנה לש"י עגנון — „הדואר” שנה מ"ב,
גליון ל"ג (כ' תמוז, תשכ"ג).
81. * : ידיעות — „בצרון” שנה כ"ח,
כרך ג"ה, חוברת א' (תשרי-חשוון, תשכ"ז).
[במדור זה, עמוד 60 : „פרס גובל לשמואל
יוסף עגנון” ו„ברכת הברית העברית
העולמית לשמואל יוסף עגנון”].
82. * : מתולדות חייו של ש. י. עגנון —
„הדואר” שנה מ"ה, גליון מ' (ט"ו במרחשוון
תשכ"ז).
83. * : פרס גובל לעגנון — „למשפחה”
שנה ד', גליון ט' (כסלו, תשכ"ז).